

رابطه همسانی نیازها

بارضایت زناشویی در نظریه انتخاب

سلامه بیات

۱۹۹۱ آذ ۹۱۲ ه
ALIGHANBARIAN.IR

سرشناسه: بیات، سلامه، ۱۳۶۸- عنوان و نام پدیدآور: رابطه همسانی نیازها با رضایت زناشویی در نظریه انتخاب/ مؤلف: سلامه بیات؛ ناظر فنی: مؤسسه فرهنگی هنری نوین پژوهش فیاض.

مشخصات نشر: تهران: میراث فرهیختگان، ۱۳۹۸. مشخصات ظاهری: ۲۰۹ ص.: جدول، نمودار؛ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۱۳-۱۸-۴ / وضعیت فهرست نویسی: فیبا/ یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۸۷] - ۲۰۹.

موضوع: زناشویی -- ایران -- ارتباط -- نمونه پژوهی

موضوع: Communication in marriage -- Iran -- Case studies

موضوع: زناشویی -- ایران -- نمونه پژوهی / موضوع: Marriage -- Iran -- Case studies

شناسه افزوده: مؤسسه فرهنگی هنری نوین پژوهش فیاض

شناسه افزوده: Novin Pazhuhesh Fayyaz Art and Cultural Institute

رده بندی کنگره: HQV۳ ده بندی دیویی: ۳۰۶/۸۱۰۹۵۵ / شماره کتابشناسی ملی: ۵۹۰۳۹۸۴

رابطه همسانی نیازها

با رضایت زناشویی در نظریه انتخاب

مؤلف: سلامه بیات

ناشر: میراث فرهیختگان Miras Farhikhtegan Publications

ناظر فنی: مؤسسه فرهنگی هنری «نوین پژوهش فیاض»

Novin Pazhuhesh Fayyaz Art and Cultural Institute

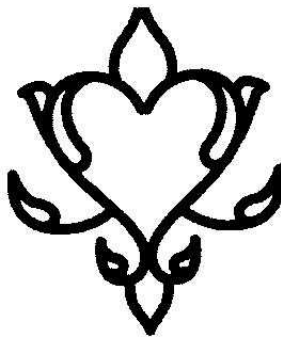
چاپ: فاطر ۱۴۰۱۶۰۰۱۱۶۰۰

چاپ اول/ مهر ۱۳۹۸ شمسی / شمارگان: ۵۰۰ نسخه / قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۱۳-۱۸-۴

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۱۳

فصل اول:

تعاریف نظری و عملی مفاهیم

- تعاریف نظری و عملیاتی مفاهیم:..... ۱۹
- تعریف نظری همسانی نیازها در نظریه انتخاب:..... ۱۹
- تعریف عملی همسانی نیازها در نظریه انتخاب:..... ۲۰
- تعریف نظری رضایت زناشویی:..... ۲۰
- تعریف عملی رضایت زناشویی:..... ۲۲
- تعریف نظری سبک حل مسئله:..... ۲۲
- تعریف عملی سبک حل مسئله:..... ۲۳
- تعریف نظری تعامل بر مبنای کنترل درونی و بیرونی:..... ۲۴
- تعریف عملی تعامل بر مبنای کنترل درونی و بیرونی:..... ۲۴

فصل دوم:

زمینه پژوهش

۲۷	مفهوم ازدواج و خانواده
۲۹	رضایت زناشویی
۳۲	ویژگی‌های زوج‌های سالم
۳۲	۱ عقید به نسبی بودن واقعیت، نه مطلق بودن آن
۳۳	۲ عقید به اینکه قصد و نیت همسر خوب است
۳۳	۳ اعتقاد به اینکه مشکلات حل می‌شوند
۳۳	۴ عقیده به عواطف خردتر از خود
۳۴	۵ تمرین رفتارهای سالم
۳۷	تعریف رضایت زناشویی
۳۹	نظریه‌های مربوط به رضایتمندی زناشویی
۴۰	نظریه‌های طبقه‌بندی ازدواج‌های بادوام
۴۰	۱ مدل فقدان و کم‌تحریکی حیات و زندگی
۴۰	۲ مدل خو گرفته با تعارض
۴۰	۳ مدل هم‌خویی منفعلانه
۴۱	۴ مدل کلی
۴۱	۵ مدل حیات زندگی
۴۱	نظریه چرخه زندگی زناشویی
۴۲	مرحله اول: سال‌های اولیه ازدواج
۴۲	مرحله دوم: انتقال به دوره والدینی
۴۳	مرحله سوم: نیمه زندگی
۴۳	مرحله چهارم: فرا والدینی

مرحله پنجم: اوج	۴۴
نظریه مدل اجتماعی نای	۴۴
نظریه عقلانی هیجانی الیس	۴۵
عوامل و مؤلفه های رضایت زناشویی	۴۶
۱ اسطوره های ارتباطی:	۴۶
۲ ناهمخوانی های مهم:	۴۷
سن	۴۸
تحصیلات	۴۹
فرزندان	۴۹
طول مدت ازدواج	۵۰
اشتغال و مسائل مالی اقتصادی	۵۰
اعتقادات مذهبی	۵۱
خصوصیات شخصیتی	۵۲
سلامت هیجانی	۵۳
رابطه جنسی	۵۳
صمیمیت	۵۴
تعهد و وفاداری	۵۵
درك و تفاهم همسر	۵۵
اعتماد	۵۶
پذیرش و احترام متقابل	۵۶
شرایط خانوادگی	۵۷
اقوام و دوستان	۵۷
دخالت اطرافیان و بستگان	۵۷
عوامل فرهنگی	۵۸

- نوع جامعه و طبقه اجتماعی ۵۸
- شناخت و تفکر ۵۹
- عوامل ارتباطی ۶۰
- جنسیت و رضایت زناشویی ۶۰
- تئوری انتخاب و همسانی نیازها ۶۱
- منبع کنترل ۶۷
- رویکردها، نظریه‌های متفاوت درباره وضع کنترل ۶۸
- تاریخچه نظریه انتخاب ۶۹
- مفاهیم اساسی نظریه انتخاب، ادگیری اجتماعی ۷۰
- توان رفتار ۷۰
- انتظار ۷۱
- تقویت گذشته و تعمیم ۷۲
- ارزش تقویت ۷۲
- موقعیت روان‌شناختی ۷۳
- آزادی حرکت ۷۴
- کمترین سطح هدف ۷۴
- تفاوت‌های فردی ۷۴
- کنترل ۷۵
- واکنش در برابر از دست دادن کنترل ۷۶
- منبع کنترل ۷۷
- منبع کنترل درونی ۷۸
- منبع کنترل بیرونی ۸۰
- ویژگی‌های افراد با منبع کنترل درونی ۸۱
- ویژگی‌های افراد با منبع کنترل بیرونی ۸۲

۸۳	تصور راتر درباره انسان
۸۵	سبک‌های حل مسئله
۸۶	تعریف حل مسئله و کاربردهای آن
۹۰	مؤلفه‌های حل مسئله
۹۰	جهت‌گیری به حل مسئله
۹۲	مهارت‌های حل مسئله
۹۴	سبک‌های حل مسئله
۹۶	سبک حل مسئله به شیوه اسپرواک و شوره
۹۷	سبک حل مسئله به شیوه استشافی
۹۷	روش کاهش تفاوت
۹۸	روش تحلیل وسیله - هدف
۹۹	روش کار معکوس
۹۹	روش استفاده از تمثیل
۱۰۰	سبک حل مسئله به شیوه خلاقانه
۱۰۰	فرایند حل خلاقانه مسئله
۱۰۱	فرایند حل خلاقانه مسئله آسبورن - پارنز
۱۰۲	فرایند حل خلاقانه مسئله ایساکسن - تری فینگر
۱۰۷	سبک حل مسئله به شیوه گانیه
۱۰۸	سبک حل مسئله به شیوه نیوئل و سایمون
۱۰۹	سبک حل مسئله به شیوه IDEAL
۱۱۱	سبک حل مسئله به شیوه زیگزاگ
۱۱۲	سبک حل مسئله به شیوه فراشناختی
۱۱۳	موانع حل مسئله
۱۱۳	تثبیت شدن:

- عوامل انگیزشی: ۱۱۴
- عدم کنترل هیجانات: ۱۱۵
- پیشینه پژوهش ۱۱۵

فصل سوم:

روش شناسی پژوهش

- طرح پژوهش ۱۳۰
- جامعه آماری، نمونه و روش نمونه گیری ۱۳۰
- ۳-۵-۱ جنسیت ۱۳۰
- ۳-۵-۳ وضعیت اقتصادی ۱۳۱
- ۳-۵-۴ سن ۱۳۲
- ۳-۵-۵ تعداد سالهای گذشته پس از ازدواج ۱۳۲
- ۳-۵-۶ شغل ۱۳۳
- ۳-۵-۷ تعداد فرزند در خانواده ۱۳۳
- ابزارهای پژوهش: ۱۳۴
- (۱) پرسشنامه شاخص رضایت زناشویی: (IMS) ۱۳۴
- (۲) سبک حل مسئله: ۱۳۵
- (۳) تعامل بر مبنای کنترل درونی و بیرونی: ۱۳۷
- (۴) پرسشنامه ی نیازهای بنیادین: ۱۳۹
- روش اجرای پژوهش ۱۴۰
- روش تجزیه و تحلیل آماری داده ها ۱۴۰
- ملاحظات اخلاقی ۱۴۱

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل اطلاعات

۴-۱ توصیف نمرات به دست آمده از ابزارها.....	۱۴۴
۴-۱-۱ پرسش نامه نیازها.....	۱۴۴
۴-۱-۲ پرسش نامه رضایت زناشویی.....	۱۴۵
۴-۱-۳ مقیاس حل مسئله.....	۱۴۵
۴-۱-۴ پرسش نامه کنترل درونی.....	۱۴۶
توصیف همسانی نیازها در زوجین.....	۱۴۶
عامل بقا.....	۱۴۶
عامل عشق.....	۱۴۷
عامل تفریح.....	۱۴۸
عامل آزادی.....	۱۴۹
عامل قدرت.....	۱۵۱
۴-۲ آزمون فرضیه های تحقیق.....	۱۵۱
۴-۲-۱ آزمون فرضیه اول.....	۱۵۱
۴-۲-۲ آزمون فرضیه دوم.....	۱۵۲
۴-۲-۳ آزمون فرضیه سوم.....	۱۵۳
۴-۲-۴ آزمون فرضیه کلی.....	۱۵۴
بررسی مفروضات معادلات ساختاری.....	۱۵۴
نبود داده های پرت.....	۱۵۴
الف) تک متغیره:.....	۱۵۴
ب) چندمتغیره:.....	۱۵۵
نرمال بودن.....	۱۵۶

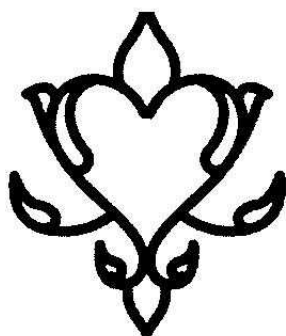

- الف) نرمال بودن تک متغیره: ۱۵۶
- ب) نرمال بودن چندمتغیره: ۱۵۷
- یافته‌های مربوط به آزمون مدل پیشنهادی ۱۵۸
- ضرایب مسیر ۱۶۰
- شاخص‌های مربوط به برازندگی مدل ۱۶۲
- آزمون بهال پژوهش ۱۶۵

فصل پنجم:

نتیجه گیری

- خلاصه پژوهش ۱۷۱
- بحث و نتیجه گیری ۱۷۷
- فرضیه اول ۱۷۷
- فرضیه دوم ۱۷۹
- فرضیه سوم ۱۸۱
- فرضیه چهارم ۱۸۲
- سوال پژوهش ۱۸۳
- نتیجه‌گیری کلی ۱۸۴
- فهرست منابع ۱۸۷

پیشگفتار

طبق نظریه انتخاب، هر سلی که از ما سر می زند یک رفتار است و همه رفتارهای ما که از درون برانگیخته می شود، به هدف است که این اهداف یکی از پنج نیاز اساسی ما به شمار می روند. این نیازها عبارتند از: عشق و تعلق خاطر، بقا، آزادی، قدرت و تفریح. ویلیام گلسر معتقد است فردی که برای ارضای نیازش نتواند رفتار مؤثر را پیدا کند، دست به رفتارهای ناکارآمد و نامربوط و مشکلاتی در زندگی خود ایجاد می کند. بنابراین از مفاهیم اصلی این نظریه سه چیز است: لذت بردن که مبتنی بر کنترل درونی می باشد. یکی از قلمروهایی که این تئوری را در بر دارد ازدواج و رابطه زن و شوهر می باشد تا بتواند روابط رضایت بخش و خشنودکننده ای را به ارمغان بیاورد و متعاقباً میزان خشنودی و احساس رضایت مندی از زندگی را بالا ببرد؛ چراکه طبق نظریه انتخاب زندگی زناشویی یک انتخاب است و این انتخاب هم روی ژن های ما برنامه ریزی نشده است و ما نیاز داریم در مورد آن بیاموزیم و این

سیستم پیچیده را بشناسیم. اگر به این نتیجه برسیم که زندگی مشترک و ازدواج حداقل به اندازه دیگر موضوعات که به یادگیری شان می پردازیم مهم است آنگاه یادگیری آن برایمان آسان می شود. این پژوهش با الهام از نظریه انتخاب ویلیام گلسر به دنبال آن است تا تأثیر این نظریه در کنار آمدن مؤثر و همزیستی رضایت بخش در رابطه زناشویی را با در نظر گرفتن نقش واسطه ای عوامل مؤثری مانند توانایی حل مسئله روجین و تعامل بر مبنای کنترل درونی و بیرونی را توضیح دهد. امید است بررسی این نظریه با کید بر مطالعه و آموزش کنترل درونی و افزایش مسئولیت پذیری بتواند زندگی زناشویی، آدامان و مسرت بخشی را برای زوجها به ارمغان آورد.